

СТАНОВИЩЕ

За дисертационния труд на Веселка Каменова Цавкова на тема „Състав и динамика на зоопланктона в езерото Сребърна при различен хидрологичен режим на р. Дунав“ получаване на образователната и научна степен „Доктор“ по научната специалност Хидробиология (шифър 01.06.11)

Изготвил становището: доц. д-р Лъчезар Пехливанов, член на Научното жури, научен ръководител на докторанта

Биографични данни за докторанта

Веселка Каменова Цавкова е родена на 01.03.1968 г. в гр. Силистра. През 1986 г. е приета за редовен студент в Биологическия факултет на СУ „Св. Кл. Охридски, където завършва обучението си през 1991 г. с придобиване на образователна степен „Магистър“ в катедра „Обща и приложна хидробиология“. През 1991 г. защитава дипломна работа на тема „Разпределение на фитопланктона на язовир Искър“. През 1996 г. е назначена в Екологична станция „Сребърна“ на Централната лаборатория по обща екология към БАН, където работи и досега. През този период е заемала последователно длъжностите „биолог-специалист, научен сътрудник III и II степен, главен асистент, асистент и биолог“. От 01.06.2016 г. със заповед на Директора на ИБЕИ - БАН е зачислена за докторант на самостоятелна подготовка по научната специалност „Хидробиология“ в отдел „Водни екосистеми“ на ИБЕИ – БАН и през 2019 г. е отчислена с право на защита.

От 1996 г. В. Цавкова участва активно в редица проекти и договори, изпълнявани в ЦЛЮЕ и ИБЕИ, както и в други организации в областта на изучаването на биологичното разнообразие и процесите във водните екосистеми на ПР „Сребърна“ и на други крайдунавски влажни зони. Провежда редица изследвания, проследяващи динамиката на хидрозооценозите, преди всичко на зоопланктонните съобщества, в процеса на развитие на водните екосистеми, подложени на различни форми на антропогенен натиск и въздействия, участва в дългосрочния екологичен мониторинг на езерото Сребърна след възстановяването на хидравличната връзка с р. Дунав, в разработването на планове за управление на ПР „Сребърна“, в анализа и оценка на екосистемните услуги, предоставяни от повърхностните водни екосистеми и др. Едновременно с това В. Цавкова активно работи с ученици от системата на средното образование в гр. Силистра за популяризиране на знанията за биоразнообразието и процесите във водните екосистеми, както и за опазването на влажните зони.

Област на научни интереси

Научните интереси на Веселка Цавкова са в областта на изучаването, опазването и управлението на водните екосистеми във влажните зони по поречието на Долен Дунав, и

преди всичко влиянието на различни фактори върху състава, структурата и динамиката на зоопланктонните съобщества.

Проявени качества при разработката на дисертационната тема

Дисертационният труд обобщава резултатите от продължителни изследвания, свързани с изпълнението на интензивни полева и лабораторна работа и задълбочено проучване на голям обем специализирана литература. В процеса на работата Веселка Цавкова прояви творчески подход и самостоятелност при изпълнение на поставените задачи, голяма работоспособност и задълбочено аналитично мислене при анализа на информацията от литературата и интерпретацията на получените резултати. Тя пълноценно използва образователната компонента на докторантурата, като усвои и успешно приложи широк набор от класически и съвременни методични подходи за анализ на данните, включващи не само специализирани биологични, а също и химични, хидрологични и статистически методи.

Благодарение на проявените лични и професионални качества В. Цавкова наред с изпълнението на докторантската си програма беше и е участник в изследователски колективи при изпълнението на научно-изследователски и научно-приложни проекти, финансирани от ФНИ, БАН, МОСВ и неговите подразделения, което ѝ даде възможност да усъвършенства методичните си умения и да събере значителен по обем материал, включен в дисертационния труд. При участието си в тези проекти тя успешно си сътрудничи с колеги от други български научни организации, както и с изявени учени от Австрия, Унгария, Румъния, Украйна.

Преките ми впечатления от процеса на разработването на дисертационния труд ми дава основание категорично да заявя, че той е лично дело на докторантката.

В процеса на обучението си Веселка Цавкова е събрала **400** кредита при изискван минимум **250**.

Основни научни приноси

Като основни научни приноси на дисертационния труд могат да бъдат посочени най-пълното досега описание на зоопланктона в ез. Сребърна, включващо таксономичен състав, структура и основни количествени характеристики на съобществото, установяването на закономерностите в развитието на зоопланктонното съобщество в ез. Сребърна като модел на влажна зона върху заливната тераса на р. Дунав след възстановяването на хидравличната връзка между езерото и р. Дунав, установяването на закономерностите в динамиката на пространственото и времевото разпределение на зоопланктона под влияние на заливния режим от р. Дунав като основен фактор с пряко и косвено влияние върху състава, структурата и количествените характеристики на зоопланктонното съобщество, идентифициране на специфични таксономични комплекси в структурата на ротиферното съобщество, разкриване на ролята на хищническата преса

като основен биотичен фактор, регулиращ сезонните и годишните изменения в структурата и обилието на зоопланктонното съобщество.

Публикационна дейност

Веселка Цавкова е съавтор (в т.ч. и първи автор) на 6 научни публикации, включени в структурата на дисертационния труд, в т.ч. една статия в международно списание с импакт фактор, 2 раздела от книга, 1 публикация в чуждестранно списание без импакт фактор и два доклада в пълен текст в сборници от международни научни конференции. Освен това, тя е автор/съавтор на 9 научни публикации, посветени на биоразнообразието на ез. Сребърна и други влажни зони, които не са по темата на дисертационния труд, както и на раздели от Плановете за управление на ПР „Сребърна”, ЗМ „Пеликаните” и ЗМ „Блатото Малък Преславец“.

Досега са намерени 19 цитирания на публикациите по дисертацията.

Заклучение

При разработването на дисертационния труд Веселка Цавкова показва качества на мотивиран, компетентен и отговорен изследовател с широки научни интереси и информираност, висока работоспособност и методичност при извършването на полевите изследвания, задълбоченост при анализа на данните и коректност при интерпретацията на резултатите.

Направените научни и научно-приложни приноси в дисертационния труд показват докторантката като изследовател с широка методична подготовка и задълбочени познания по широк кръг от въпроси, свързани със структурата, функционирането и динамиката на зоопланктонните съобщества, както и на сладководните зооценози като цяло.

Това ми дава основание убедено да препоръчам на уважаемите членове на Научното жури, избрано от НС на ИБЕИ, да присъдят на Веселка Каменова Цавкова ОНС „Доктор”.

12.06.2023 г.

Изготвил становището:

(доц. д-р Л. Пехливанов)